

Financieel beheer van gemeenten en diaconieën in de Protestantse Kerk

Visiedocument GCBB

Preambule

Een kerkgenootschap is in het Nederlandse maatschappelijke bestel nog steeds een bijzondere organisatievorm. Het is geen bedrijf, geen stichting, geen vereniging maar een kerkgenootschap. Volgens de wet heeft een kerkgenootschap een grote vrijheid bij de inrichting van de eigen organisatie. Dat doet zij krachtens een eigen statuut. Dat is bij ons de kerkorde. Onze Protestantse Kerk is daarin tamelijk uniek, omdat we een kerkgenootschap vormen met intern onafhankelijke gemeenten en diaconieën. Deze zijn in het maatschappelijke verkeer rechtspersonen met een eigen handelingsruimte. Deze ruimte wordt bepaald door wat er in ons eigen statuut over is vastgelegd, maar uiteindelijk ook door wat de maatschappij van ons verwacht. Binnen onze kerk hebben we een eigen structuur van besluitvorming. Uiteindelijk is het de generale synode die de regels en het kader voor ons kerk-zijn vaststelt.

Toezicht

Waarom deze preambule? Omdat er nogal wat misverstand bestaat over de verhouding tussen de landelijke kerk en haar organen, en de plaatselijke gemeenten. De gemeenten zijn relatief autonoom. Ze zijn dat dus niet in absolute zin. We vormen hoe dan ook een kerkgenootschap, in de juridische zin van het woord. Dat heeft voordelen, ook voor de plaatselijke gemeenten. Overheidsinstanties zoals de Belastingdienst hebben een duidelijk aanspreekpunt, mits we intern onze zaken goed regelen.

In het kader van het convenant over de ANBI-status van de kerk en de gemeenten/ diaconieën is afgesproken dat de kerk zelf het toezicht verzorgt. Dat moet uiteraard op een manier die de goedkeuring van de Belastingdienst kan wegdragen en ook maatschappelijk op de langere duur op acceptatie kan blijven rekenen. Vanuit dat gegeven is in 2018 het Gene-

raal College voor de Behandeling van Beheerszaken (GCBB) geïnstalleerd.

Helder en inzichtelijk

Het doel is om door het hele land het financieel beheer en het toezicht daarop binnen onze kerk zo uniform, efficiënt en inzichtelijk mogelijk te maken. Het realiseren van zoveel mogelijk rechtsgelijkheid bij besluiten door organen van de kerk is hierbij ook een doel. Dat is niet primair het belang van een centraal apparaat in de kerk, maar het belang van alle gemeenten en diaconieën zelf (die een groot belang hebben bij de continuering van de ANBI-status op langere termijn). We moeten samen laten zien dat we ons financieel beheer in alle 1600 gemeenten en diaconieën die we binnen de Protestantse Kerk kennen, helder en inzichtelijk voor elkaar hebben. Omdat we een kerkgenootschap zijn, zijn we daarin van elkaar afhankelijk. Een minderheid die het - om welke reden dan ook - niet op orde heeft, kan het voor de rest behoorlijk negatief beïnvloeden. Dat betekent dat het geen vrijblijvende zaak is.

Ondertussen worden de gemeenten als gevolg van de vernieuwde aanpak geholpen met instrumenten als FRIS. Nu het eenmaal loopt, rollen de ANBI-staat van baten en lasten en de quotumaangifte er vanzelf uit. Maar ook heeft deze aanpak het in zich om een omslag naar meer proactief financieel beleid te ondersteunen. We maken van de nood een deugd. Het geeft 'voor het forum van de wereld' helderheid en transparantie - als kerk liggen we onder een maatschappelijk vergrootglas - én het helpt ons nadrukkelijker over onze uitgangspunten na te denken. Dat is precies waarom het GCBB graag de discussie stimuleert over de vraag wat we voor onze kerk, onze gemeente, onze diaconie of onze kerkplek verstaan onder goed en gezond financieel beheer.

Inleiding

Het Generaal College voor de Behandeling van Beheerszaken (GCBB) kan richtlijnen en modellen voorschrijven aan de lokale gemeenten en diaconieën, en aan de classes. Tevens kan het aanwijzingen geven aan de Classicaal Colleges voor de Behandeling van Beheerszaken (CCBB's).

Dit visiedocument wil verhelderen wat het GCBB onder goed financieel beheer verstaat. Een dergelijke visie helpt om het beleid van het GCBB richting te geven en om uitleg te geven waarom we bepaalde modellen, richtlijnen en aanwijzingen voorschrijven. Een expliciete visie op goed financieel beheer maakt ook de besluitvorming van CCBB's meer transparant. Bijvoorbeeld als het gaat om de criteria voor het afgeven van een solvabiliteitsverklaring. Heldere criteria helpen ook om de rechtsgelijkheid te bevorderen. Tevens kan het visiedocument helpen om nieuwe kerkrentmeesters en diakenen wegwijs te

maken in hun verantwoordelijkheden op financieel gebied, en hen inzicht te geven hoe ze op een moderne manier invulling kunnen geven aan het financieel beheer van hun gemeente of diaconie.

Het visiedocument geeft een ideaal beeld van het financieel beheer en beleid van een gemeente/diaconie. Het wil gemeenten/diaconieën stimuleren om zo veel mogelijk volgens deze visie te werken. Het is een levend document omdat de maatschappelijke ontwikkelingen en de ontwikkelingen in de kerk regelmatig leiden tot aanpassingen. Het GCBB is zich bewust dat niet alle punten in één keer geregeld kunnen worden. Vooral het uniform werken van de CCBB's zal per onderwerp worden aangepakt. We nodigen dan ook iedereen uit die commentaar wil geven of suggesties heeft tot aanpassing van dit visiedocument om te reageren.

Visie op goed financieel beheer

1. Algemeen

Goed financieel beheer is onderdeel van een visie op het beleid van de gemeente/diaconie, en specifiek een visie op het financieel beleid dat onderdeel is van het totale beleid. Dit vergt een goed samenspel tussen de colleges van kerkrentmeesters/diakenen en de kerkenraad. De belangrijkste bouwstenen voor goed financieel beheer zijn:

- Een organisatie met bestuurders die een duidelijke visie hebben en de organisatie van het financieel beheer op orde hebben en houden.
- De informatievoorziening om tot goede besluitvorming te komen en verantwoording af te kunnen leggen is op orde.
- Heldere keuzes maken, tijdig consequenties overzien en tijdig bijsturen.

Hierna gaan we meer in detail in op deze bouwstenen. Daarna behandelen we de visie op het toezicht door de CCBB's.

2. Organisatie op orde

Een minimumvoorwaarde voor goed financieel beheer is dat de gemeente de volgende zaken goed heeft geregeld:

- Voldoende kwantitatieve en kwalitatieve bezetting van de colleges en de kerkenraad. Als dat niet meer in voldoende mate lukt, nagaan of er door samenwerking wel voldoende bezetting is te regelen. Er zijn inmiddels goede voorbeelden van gemeenten/diaconieën die bestuurlijk samenwerken om het financieel beleid en beheer aan te sturen.
- Functiescheiding tussen besluiten nemen, betalen en administratie, om fraude te voorkomen. Waar deze functiescheiding (in een kleine gemeente) lastig is, kan in ieder geval het 'vier-ogen-principe' toegepast worden.
- Helder zijn in het samenspel tussen colleges en kerkenraad. De kerkenraad is eindverantwoordelijk, de colleges kunnen de besluitvorming goed voorbereiden.

- Een helder leesbare begroting en jaarrekening die op tijd worden besproken en vastgesteld, worden voorgelegd aan de leden en vervolgens op tijd ingeleverd bij het CCBB.
- Controle van de jaarrekening door een AA/RA of door twee onafhankelijke financieel deskundigen, en kennismaken van hun bevindingen.
- Cijfers van het afgelopen boekjaar voor 1 juli op de website zetten in het kader van ANBI.
- Een duidelijke vastgelegde visie op vermogensbeheer en als er sprake is van (vastgoed)beleggingen de aanwezigheid van een beleggingsstatuut.
- Indien er sprake is van een begraafplaats een aparte administratie die is ingericht volgens de voorschriften van de richtlijn administratie en jaarverslaggeving van gemeenten/diaconieën met een begraafplaats.
- Een meerjaren onderhoudsbegroting die een goed inzicht geeft in de kosten van het in goede staat houden van de gebouwen, en op basis daarvan een dotatie berekenen en deze verwerken in de jaarlijkse exploitatie.
- Zo mogelijk een vergelijking van plaatselijke cijfers met landelijke kerncijfers zodat een gemeente zich kan vergelijken en daardoor inzicht krijgt of er mogelijkheden zijn voor het verhogen van de baten of het verlagen van de kosten.

Het GCBB heeft een richtlijn begroting en jaarverslaggeving PKN vastgesteld, die garandeert dat de informatie voldoet aan de eisen van transparantie en dat de cijfers vergeleken kunnen worden met de cijfers van andere gemeenten. Tevens heeft het GCBB een richtlijn meerjarenraming vastgesteld ter ondersteuning van de beleidsdiscussie in de gemeenten/diaconieën.

In de richtlijn begroting en jaarverslaggeving is onder meer een verklaring administratieve organisatie opgenomen, waarin de kerkenraad moet verklaren dat ze haar organisatie op orde heeft. Dit benadrukt dat niet alleen de colleges de organisatie op orde moeten hebben, maar dat de kerkenraad als geheel deze verantwoordelijkheid heeft en neemt.

3. Goed inzicht is de basis voor goede besluitvorming

Goede informatie, geschikt voor sturing en besluitvorming, omvat het volgende:

- Een duidelijke administratie volgens het rekeningsschema van de Protestantse Kerk.
- Een heldere begroting en jaarrekening die voldoen aan de richtlijn begroting en verslaggeving PKN en daardoor inzicht geeft in vermogen en resultaat aan het college, de kerkenraad en de leden. Neem de leden serieus door ze goed mee te nemen in wat mogelijk is en wat niet mogelijk is.
- Een meerjarenraming die inzicht geeft in de baten en lasten bij ongewijzigd beleid voor de komende 8 jaar én in de ontwikkeling van het vermogen in die 8 jaar. (8 jaar omvat twee beleidsperioden van 4 jaar.) FRIS biedt vanaf september 2020 een module meerjarenraming aan, met de mogelijkheid meerdere scenario's door te rekenen.
- Inzicht in de vermogenspositie en de onderdelen van het vermogen. Het belang van de meerjarenraming is dat de gemeente tijdig ziet aankomen dat er tekorten ontstaan, en het effect daarvan op het vermogen en de liquiditeit. De gemeente kan tijdig de discussie starten over eventuele maatregelen.

4. Helderere keuzes maken/ consequenties overzien/ tijdig bijsturen

Goed financieel beheer betekent ook dat een gemeente/diaconie op basis van een goede organisatie en goede informatie regelmatig (minimaal eens in de 4 jaar, maar als daar aanleiding toe is vaker) nadenkt over wat allerlei ontwikkelingen betekenen voor het beleid en het financieel beleid. Het financieel beleid moet aansluiten op het inhoudelijke beleid. Het beleidsplan moet daarom altijd een financiële paragraaf bevatten. Dit vraagt een goede discussie tussen colleges en kerkenraad.

In de klankbordgroepen die het GCBB heeft georganiseerd over een eerdere versie van dit document kwam de vraag wie het initiatief moet nemen voor de beleidsdiscussie. Wat het GCBB betreft is het een samenspel tussen de colleges van kerkrentmeesters en de colleges van diakenen met de kerkenraad. Uiteraard hebben de beide colleges vanuit hun aandachtsgebied en verantwoordelijkheid hun eigen inbreng. Vanuit de roeping van de kerk/gemeente is er de noodzaak van een gezamenlijk en een op elkaar afgestemd beleid, gericht op het verkondigen van het evangelie en de dienst aan de samenleving. Het gaat om een totaalvisie van het inzetten van kerkrentmeesterlijke gelden en diaconale gelden om bovenstaand doel te bereiken. Bij gelden die een gemengd kerkelijk/diaconaal karakter hebben is het van belang dat dit beleidsmatig goed is onderbouwd. Bij een goede onderbouwing zal worden voldaan aan Ordinantie 11, art 2, lid 9 dat handelt over overheveling van gelden.

De elementen van een goed financieel beleid

• Goed inzicht in de baten en lasten

Goed inzicht in de baten en lasten van de huidige activiteiten bij ongewijzigd beleid is de basis. Kunnen we de huidige activiteiten de komende 8 jaar zo voortzetten? Ook als we interen op het vermogen? En als dat niet het geval is, wat zijn dan de alternatieven? De module meerjarenraming in FRIS ondersteunt de meerjarenraming bij ongewijzigd beleid en geeft de mogelijkheid verschillende scenario's door te rekenen. Wellicht zijn er mogelijkheden om de baten te verhogen door bijvoorbeeld een beroep te doen op de gemeenteleden met een helder verhaal welk beleid de gemeente/diaconie wil voeren. Of misschien kunnen kosten bespaard worden door zaken anders te organiseren.

• Goed inzicht in het vermogen

Daarbij is de eerste vraag: wat is de omvang van het vermogen? Aangezien het vermogen het saldo is van de bezittingen (activa) minus de schulden en verplichtingen, begint het inzicht in het vermogen met een goede waardering van activa, schulden en verplichtingen. De richtlijn begroting en verslaggeving geeft daar een goed richtsnoer voor. Om dit inzicht te vergroten schrijft deze richtlijn voor om naast de beleggingen in effecten ook de vastgoedbeleggingen op actuele waarde te waarderen. Dit geeft het beste inzicht in het totale vermogen en vormt de basis om goede beslissingen te nemen omtrent de besteding van het vermogen. Het is ook een voorwaarde om inzicht te krijgen of de gemeente/diaconie aan de ANBI-voorschriften in het kader van het bestedingscriterium voldoet.

Voor de verplichtingen geldt onder meer dat de gemeente/diaconie over een meerjarig onder-

houdsplan moet beschikken om inzicht te hebben in de verplichtingen qua onderhoud. Gemeenten/diaconieën met een begraafplaats moeten goed inzicht hebben in de post 'vooruit ontvangen gelden' en in de post 'voorziening graven'.

De bovengenoemde waardering van activa en passiva is gebaseerd op de continuïteit van de gemeente/diaconie. Alleen als de continuïteit niet meer is geborgd kunnen andere waarderingen aan de orde komen.

De tweede vraag is: wat is de functie van het vermogen en wat betekent dit voor de opbouw van het vermogen?

- De eerste functie van het vermogen is het opvangen van tegenvallers, het fungeren als een buffer.
- De tweede functie is het financieren van activa die essentieel zijn voor het functioneren van de gemeente. Dit zijn in ieder geval de kerkgebouwen, maar ook kerkelijke centra zijn vaak essentieel voor het kerkelijk leven.
- Een derde functie kan zijn het leveren van vruchten om het werk van de kerk mogelijk te maken. De verkondiging van het evangelie en de dienst aan de samenleving.
- Ten slotte zijn er posten in het eigen vermogen die door derden zijn geschonken met een specifiek doel. Dit deel van het vermogen noemen we fondsen, en die moeten besteed worden aan het doel waarvoor ze zijn gegeven. Ze worden daarom apart verantwoord in het vermogen.

Op basis van de functies van het vermogen is het van belang beleid te formuleren wat een gemeente met het vermogen kan en wil. De volgende opbouw is hierbij behulpzaam en wordt ook gehanteerd bij de toetsing van de ANBI-regelgeving rond het bestedingscriterium.

Opbouw vermogen

Volgens de richtlijn begroting en jaarverslaggeving Protestantse Kerk heeft het vermogen de volgende opbouw:

- algemene reserve
- bestemmingsreserves
- bestemmingsfondsen

Een meer beleidsmatige indeling/behandeling van het vermogen op basis van de hiervoor genoemde functies is als volgt:

1. financiering van de kerkelijke activa
2. buffer voor het opvangen van tegenvallers (meestal aangeduid als continuïteitsreserve)
3. bestemmingsfondsen
4. vrij besteedbaar vermogen
5. te besteden volgens het bestedingscriterium
6. belegbaar vermogen

1. Financiering van de kerkelijke activa

Uitgangspunt is dat de waarde van de kerkelijke activa 100 procent wordt gefinancierd met eigen vermogen. In het kader van de opbouw van het vermogen is dit onderdeel van het vermogen precies gelijk aan de waarde van de kerkelijke activa.

2. Continuïteitsreserve

Het gaat hier om het bepalen van een buffer om tegenvallers te kunnen opvangen. Enerzijds het risico dat de baten ineens geheel of gedeeltelijk wegvallen, anderzijds de lasten die doorlopen als dit het geval is. De post levend geld valt bijvoorbeeld weg (bij een schandaal) terwijl de lasten van pastoraat en kosten gebouwen doorlopen. Tevens is de termijn waarop kosten doorlopen van belang. Bij een diaconie gaat het om de lasten van een diaconaal medewerker of vastgelegde toezeggingen aan derden. In theorie zou elke gemeente/diaconie op basis van een risicoanalyse de omvang van de continuïteitsreserve moeten bepalen, maar dat is vanwege het werken met vrijwilligers wellicht een brug te ver. In de goedbedoelensector is lang gewerkt met een factor 1 à 1,5 van de vaste operationele lasten (onderdeel A van de staat van baten en lasten). Ook de Belastingdienst (ANBI) vindt dit aanvaardbaar (maar heeft nog een definitief standpunt toegezegd).

3. Bestemmingsfondsen

Dit zijn de gelden die door derden zijn toegezegd met een specifiek doel. Deze gelden kunnen niet worden ingezet voor andere doeleinden.

4. Vrij besteedbaar vermogen

Dit is het deel van het vermogen dat overblijft als van het totale vermogen de posten 1 t/m 3 zijn bepaald. Hierbij passen wel twee belangrijke kanttekeningen.

- a. Het is een kwestie van beleid om te bepalen waarvoor het vermogen wordt ingezet. Bij een diaconie kan het beleid erop gericht zijn om het vermogen in stand te houden en uit de opbrengsten van het vermogen (beleggingen) goede doelen te steunen. Er is dan pas sprake van te besteden vermogen als het vermogen boven het 'in stand te houden vermogen' uitkomt. Het verdient aanbeveling om periodiek dat in stand te houden vermogen te bekijken.

Bij een krimpende kerk kan dat vermogen wellicht beter naar beneden worden bijgesteld.

- b. Uit de meerjarenraming kan blijken dat er in de komende jaren tekorten ontstaan. Indien het beleid erop gericht is om bijvoorbeeld een predikantsplaats in stand te houden en daar een deel van het vermogen voor in te zetten, dan is het goed beleid om daar een bestemmingsreserve voor te vormen. Voor de omvang van een dergelijke bestemmingsreserve is er dan geen sprake meer van vrij besteedbaar vermogen. De verplichting jegens de predikant is er. Dat wil niet zeggen dat alle bestemmingsreserves van het vrij besteedbaar vermogen afgetrokken mogen worden. Er moet sprake zijn van een reële bestedingsverwachting in de toekomst.

5. Te besteden volgens het bestedingscriterium

Er zijn er geen harde richtlijnen vanuit de Belastingdienst (ANBI) maar het vermogen mag ook niet groeien zonder dat ooit het bestedingscriterium wordt overschreden.

Om achter het 'te besteden vermogen' te komen, vergelijk het aanwezige totale vermogen met een berekend vermogen volgens de volgende onderdelen.

- a. een zogenaamd stamvermogen gebaseerd op de actuele waarde en aanwezig op 1-1-2008 toen de ANBI-regeling startte. Dit mag worden geïndexeerd met de sinds 2008 opgetreden inflatie
- b. vermogen nodig ter financiering van de kerkelijke activa
- c. continuïteitsreserve
- d. bestemmingsfondsen
- e. een reservewaarde (koers)verschillen. De Belastingdienst accepteert een zekere reserve koersverschillen omdat de koersen ook weer kunnen dalen. De Belastingdienst komt nog met nadere voorschriften, maar voorlopig wordt 10 procent van het belegde vermogen in effecten als aanvaardbaar geacht.

Het te besteden vermogen is dan het aanwezige vermogen minus het totaal van post a t/m e. Als dit groter is dan nul, dan moet beleid worden ontwikkeld om het binnen afzienbare tijd te besteden. Direct besteden kan, maar ook een verplichting aangaan die ertoe leidt dat het bedrag in de komende jaren wordt besteed. Het is van

belang om dit te besteden vermogen volgens ANBI apart te tonen in een bestemmingsreserve ANBI en ook in de jaarrekeningen van de toekomstige jaren te laten zien dat deze bestemmingsreserve ANBI daadwerkelijk is besteed.

6. Belegbaar vermogen

Het gaat hier om de mate waarin de totale liquide middelen worden belegd. Volgens het beleggingsstatuut moet het belegbaar vermogen worden bepaald. Beleggen is alleen verstandig als men de liquide middelen voor langere tijd kan missen. Alleen het vermogen wordt belegd, voor zover dit niet nodig is voor de financiering van de kerkelijke activa.

Het belegbaar vermogen is het totale vermogen minus de waarde van de kerkelijke activa minus voorzienbare tekorten volgens de meerjarenraming minus een minimale liquiditeitsbuffer. Voor deze liquiditeitsbuffer is in de richtlijn beleggingen een norm uitgewerkt.

Het belangrijkste is dat de gemeente/diaconie inzicht heeft in het totale vermogen, beleid ontwikkelt ten aanzien van het vermogen, en dit

regelmatig in de kerkenraad laat toetsen en zo nodig herijken.

In de richtlijn begroting en jaarverslaggeving wordt voorgeschreven dat de beleggingen en ook de vastgoedbeleggingen op actuele waarde worden gewaardeerd. Daarmee heeft de gemeente/diaconie inzicht in het totale vermogen. In de jaarrekening zelf adviseren we om de indeling algemene reserve, bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen aan te houden. Op dat punt verandert er dus niets.

In de richtlijn begroting en jaarverslaggeving wordt aanvullend geregeld dat de gemeente/diaconie in het bestuursverslag de analyse maakt van het vrij besteedbaar vermogen en het te besteden vermogen. Hierdoor hebben de colleges en de kerkenraad elk jaar inzicht in hoe het beleid inzake het vermogen inhoud wordt gegeven, en kan er een discussie ontstaan of het beleid eventueel bijgesteld moet worden. Aangezien de jaarrekening ook beschikbaar is voor de leden kunnen zij ook kennis nemen van het beleid en de invulling daarvan. In datzelfde bestuursverslag moet een toelichting worden gegeven van het belegbaar vermogen en worden toegelicht welk deel daarvan is belegd.

5. Toezicht op het financieel beheer door de CCBB's

Goed toezicht is er om goed financieel beheer van de gemeente te stimuleren. Goed toezicht legt de actie zoveel mogelijk terug bij de gemeente, omdat daar het beste alle aspecten van te nemen besluiten worden overzien. Er wordt pas ingegrepen als de gemeente noodzakelijke maatregelen nalaat. Het toezicht laat zich het best uitleggen via bepaalde stadia van mogelijke interventies.

a. Beoordeling begroting en jaarrekening

Beide documenten worden op formele aspecten (voldoen de stukken aan de richtlijn begroting en jaarverslaggeving?) en op inhoud beoordeeld. Hiermee wordt onder meer vastgesteld dat de gemeente de organisatie en de informatievoorziening op orde heeft. Tevens wordt door het kennismaken van het bestuursverslag nagegaan of de gemeente/diaconie over haar beleid inzake het vermogen en eventuele beleggingen heeft

nagedacht. Als het gaat om de inhoud gaat het toezicht na of er aanleiding is om te signaleren of te waarschuwen. De beoordeling van het bestuursverslag is in toenemende mate van belang omdat daar het beleid en de uitvoering ervan worden toegelicht.

b. Signaleren

Het CCBB kan een signaal geven als bepaalde posten flink afwijken van gemiddelde waarden of als zaken afwijken van wat we verstaan onder goed financieel beheer. (Bijvoorbeeld als het controle-rapport aangeeft dat de ANBI-staat van baten en lasten niet tijdig op de website is geplaatst.)

c. Waarschuwen

Het CCBB kan waarschuwen als het bijvoorbeeld aan ziet komen dat bij tekorten van een bepaalde omvang over 8 jaar het vermogen nul of negatief is. In dat geval kan een meerjarenraming worden opgevraagd. Het kan ook gaan om bijvoorbeeld een bestuurssamenstelling met te veel vacatures.

d. **Verscherpt toezien**

De criteria voor verscherpt toezien zijn vastgelegd in een richtlijn. Onderdeel van deze richtlijn is de classificatie die de CCBB's aanhouden voor de risico-indeling van gemeenten en diaconieën. In deze risicoclassificatie is een zogenaamde vrije buffer gedefinieerd. Zodra blijkt dat deze buffer en/of de liquiditeit volgens de meerjarenraming over 5 jaar negatief wordt, stellen de CCBB's verscherpt toezien in.

Bijzondere situaties/goedkeuring

In de kerkorde, de ordinanties en de Generale Regeling 12 is geregeld in welke gevallen gemeenten/diaconieën voor bepaalde activiteiten toestemming nodig hebben van het CCBB. Het GCBB bewerkstelligt uniformiteit inzake de criteria en procedures waarin de CCBB's deze toestemming verlenen. Het GCBB ontwikkelt voor al deze onderwerpen richtlijnen. Uitgangspunten van dergelijke richtlijnen zijn:

1. Alle richtlijnen en de daarin opgenomen criteria worden openbaargemaakt. Gemeenten/diaconieën kunnen dan zelf nagaan aan welke eisen/criteria hun aanvragen moeten voldoen. Tevens geeft dat een stuk rechtszekerheid ten aanzien van de uniforme toepassing van criteria en procedures.
2. Alle richtlijnen en criteria moeten passen in de hiervoor uitgewerkte visie inzake het financieel beheer en beleid.

